

Asia: VN/33727/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä laiksi ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleisiä huomioita esitysluonnoksesta

Lakimuutokseen kytkeytyy vahvasti ja toiminnallisesti kehysriihessä päätetyt ammatillista koulutusta koskevat 100 miljoonan euron säästöt. Leikkaus tulisi ajoittaa alkamaan vasta vuodesta 2026, kun ammatillisen koulutuksen uudistus on tehty ja uudella rahoitusmallilla voidaan vaikuttaa paremmin siihen, miten leikkaus kohdennetaan. Lisäksi yksittäisen koulutuksen järjestäjän vuosikohtainen muutos tulisi rajata enimmillään 10 prosenttiin.

Ammatillisen koulutuksen kokeilua koskevat säädösehdotukset

Uusi ehdotettu ohjausjärjestelmä rakentuisi niin, että opetus- ja kulttuuriministeriö pitäisi neljän vuoden välein koulutuksen järjestäjien kanssa neuvottelut koulutuksen vaikuttavuutta ja laatua koskevista tavoitteista. Uusi järjestelmä käynnistettäisiin v. 2026 kokeilulla, johon osallistuisi 40 koulutuksen järjestäjää. Kokeilussa tulee varmistaa, että mukana on eri tyyppisiä koulutuksen järjestäjiä (eri juridisella taustalla) ja että kokeilu ei anna epätasapainoista kilpailuetua millekään toimijalle. Ohjausneuvottelujen tulisi toteutuessaan keskittyä vain ja ainoastaan koulutuspoliittisiin asioihin, eikä niissä saa käsitellä koulutuksen järjestäjien omistajapolitiikkaan liittyviä asioita (kuten strategiaa, toiminnallisia tavoitteita tai investointeja). Lisäksi on otettava huomioon, että esitetty ohjausmalli vaatisi uusia osaavia lisäresursseja OKM:öön. Niukkojen julkisten resurssien allokointi tällaiseen tulee punnita tarkkaan.

Rahoituksen uudistusta koskevat säädösehdotukset

Esityksessä ehdotetaan, että ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmää uudistettaisiin siten, että jatkossa valtion talousarvioon sisältyvä ammatillisen koulutuksen määräraha koostuisi toteumiin perustuvasta laskennallisesta perusrahoituksesta ja että eri tekijöiden painoarvoja muutettaisiin. Tämä ehdotus on kokonaisuudessaan kannatettava ja se kannustaa tulokselliseen toimintaan.

Oppimisen tukea ja erityistä tukea koskevat säädösehdotukset

-

Tilauuskoulutusta koskevat säädösehdotukset

-

Muut ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia koskevat säädösehdotukset

-

Asetusluonnokset

Esitystä tulisi tarkentaa siten, että ns. korikertoimien tulee perustua todellisiin ja vertailukelpoiisiin kustannuksiin. Koulutuksen järjestäjät toimivat monella eri juridisella ja sitä kautta kirjanpidollisella taustalla (esim. Oy – kuntayhtymä). Tästä johtuu se, että eri kustannuserät kirjataan kirjanpitoon eri perustein (esim. pääoma ja yleiskustannukset). Ennen korikertoimien uudistusta, tulisi varmistaa, että perus-tiedot ovat vertailukelpoisia ja luotettavia. Tämä korostuu erityisesti kalliissa paljon pääomakustannuksia sisältävissä koulutusaloissa (luonnonvara-alat, tekniset alat, logistiikka), joissa esimerkiksi koulutuskaluston osuus kustannuksista on merkittävä. Lisäksi esimerkiksi metsäalan AT-tutkinto tippuisi korista 4 koriin 1, joka tarkoittaisi 30 prosentin vähennystä tutkinnon rahoituksen osalta. Tämä ei voi olla tavoitteena, vaan kustannuskorien tulisi vastata koulutuksen järjestämisen kustannuksia myös näissä tutkinnoissa. Kustannuskorimuutosta ei ole lakiluonnoksessa perusteltu.

Muut kommentit

-

Ojala Juha
Työtehoseura ry